

Фінанси, банківська справа та страхування

УДК 330.3

Ситник Наталія Степанівна

доктор економічних наук, професор

Львівський національний університет імені Івана Франка

Sytnyk Nataliya

Doctor of Economic Sciences, Professor

Lviv Ivan Franko National University

ORCID: 0000-0003-4138-9721

Біда Марта Сергіївна

магістр

Львівського національного університету імені Івана Франка

Bida Marta

Master's degree of the

Lviv Ivan Franko National University

ORCID: 0000-0003-4104-9671

**ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ УКРАЇНИ: ОЦІНКА ТА ШЛЯХИ
ПОЛПШЕННЯ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД
INVESTMENT CLIMATE OF UKRAINE: ASSESSMENT AND WAYS
OF IMPROVEMENT IN THE POST-WAR PERIOD**

Анотація. У статті розкрито сутність поняття інвестиційного клімату, а також його вплив на економіку країни. Розглянуто позитивні та негативні фактори, що впливають на залучення іноземних та вітчизняних інвестицій в Україні. Визначено, що потенційні інвестори при рішенні щодо інвестування звертають свою увагу на інвестиційні рейтинги, макроекономічні показники та рівень інвестиційної безпеки країни. Встановлено, що інвестиційні рейтинги дають змогу якісно та кількісно

оцінити всі можливі ризики, продуктивність інвестицій та термін їх окупності, що важливо для майбутніх інвесторів. Показники інвестиційної привабливості України досліджувалися за двома найпопулярнішими рейтингами: EBA Investment Attractiveness Index та Index Of Economic Freedom. Було наголошено, що показники інвестиційної привабливості України протягом 2018-2022 років були незадовільними, а після повномасштабного вторгнення російських військ значно знизилися порівняно з попереднім періодом. У статті розкрито причини зміни інвестиційної привабливості України протягом аналізованого періоду. Проаналізовано основні макроекономічні показники України за 2018-2022 роки, визначено причини змін та їх наслідки для інвестиційного клімату країни. Визначено, що інвестиційний клімат держави безпосередньо залежить від її інвестиційної безпеки. Висвітлено методи розрахунку індексів безпеки інвестицій. Проаналізовано показники інвестиційної безпеки країни та виявлено причину їх зміни. Висвітлено основні проблеми, які негативно впливають на інвестиційний клімат України на даний момент, а саме: несприятлива економічна ситуація, погіршення інституційної стабільності, руйнування інфраструктури, тощо. Висвітлено діяльність інвестиційної програми Advantage Ukraine, яка розрахована на залучення майбутніх інвестицій у 10 галузей. Пропонуються рішення, які сприятимуть заохоченню іноземних та вітчизняних інвесторів вкладати кошти в українські проекти у воєнний та післявоєнний періоди, а саме: створення інформаційного забезпечення, реформування законодавства, зменшення податкового тиску та спрощення бюрократичних процедур.

Ключові слова: інвестиції, бізнес-клімат, інвестиційна безпека.

Summary. The article reveals the essence of the concept of investment climate, as well as its impact on the country's economy. Positive and negative

factors influencing the attraction of foreign and domestic investments in Ukraine are considered. It was determined that potential investors pay attention to investment ratings, macroeconomic indicators and the level of investment security of the country when making an investment decision. It was found that investment ratings make it possible to qualitatively and quantitatively assess all possible risks, investment productivity and their payback period, which is important for future investors. Indicators of Ukraine's investment attractiveness were studied according to the two most popular ratings: EBA Investment Attractiveness Index and Index of Economic Freedom. It was highlighted that Ukrainian indicators of investment attractiveness were unsatisfactory during 2018-2022, and after the full-scale invasion of Russian troops, they significantly decreased compared to the previous period. The article reveals the reasons for changes in Ukraine's investment attractiveness during the analyzed period. The main macroeconomic indicators of Ukraine for 2018-2022 were analyzed, the reasons for the changes and their consequences for the investment climate of the country were identified. It was determined that the state's investment climate is directly influenced by its investment security. Methods of calculating investment security indices are highlighted. The country's investment security indicators were analyzed and the reason for their change revealed. The main problems that negatively affect the investment climate of Ukraine are highlighted the activities of the Advantage Ukraine investment program, which is designed to attract future investments in 10 industries, are highlighted. Solutions are proposed that will help encourage foreign and domestic investors to invest in Ukrainian projects in the war and post-war periods, namely: creating information support, reforming legislation, reducing the tax burden and simplifying bureaucratic procedures.

Key words: investment, business climate, investment security.

Постановка проблеми. Україна, обравши європейський вектор розвитку стала активним учасником міжнародної інвестиційної діяльності

та міжнародного ринку інвестицій. Інвестиції є важливим елементом будь-якої економіки, адже вони стимулюють економічне зростання, підвищують конкурентоспроможність, створюють робочі місця та залучають інновації та новітні технології. Проте, з початком повномасштабних воєнних дій українська економіка зазнала серйозних руйнувань, що стало причиною відтоку інвестиційного капіталу. З огляду на це, виникає потреба у дослідженні інвестиційного клімату України та пошуків шляхів його покращення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження поняття інвестиційного клімату у своїх працях проводили такі науковці, як: Ліпич Л. Г., Савчук Л. С. [10] та інші. Вивченню зміни інвестиційного клімату в Україні та методів його покращенню присвятили свої праці: Ткаленко С. І. [11] та інші. Проте, інвестиційний клімат це мінлива категорія і потребує нових досліджень та аналізу.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Ціль статті передбачає дослідження інвестиційного клімату України, визначення проблем та надання пропозицій щодо їх вирішення у повоєнний період.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття інвестиційного клімату є досить широким і у науковців немає єдиної думки щодо його трактування. Проте, більшість вчених розглядають дане поняття як комплекс різноманітних факторів (фінансових, економічних, політичних, соціальних, тощо), що є характерними для певної країни (регіону) і визначають рівень її привабливості для вітчизняного чи іноземного інвестора. Тобто, можна сказати, що інвестиційний клімат це чинники на які звертають увагу потенційні інвестори, коли приймають рішення щодо інвестування в ту чи іншу країну (регіон або галузь).

Для нашої країни забезпечити привабливий інвестиційний клімат є однією із головних задач на шляху до економічного підйому, адже ефективно залучені іноземні капітали впливають на розвиток держави в

цілому (створення нових робочих місць, гідна заробітна плата, підвищення показників господарської діяльності, сприяння технічному прогресу), а також сприяють об'єднанню країн у світовій економіці.

В загальному, Україна мала великий потенціал для залучення значних обсягів іноземних інвестицій, а саме: вигідне географічне розташування, недорога кваліфікована робоча сила, багаті природні ресурси, зручна логістика та інфраструктура. Однак, незважаючи на ряд переваг, наша країна залучала низький рівень іноземних інвестицій які були недостатніми для її економічного розвитку. Серед причин, що гальмували цей процес, можна виділити: недосконалість законодавства, нестабільна політична ситуація, високий рівень корупції, девальвація гривні, традиційна закритість окремих галузей для іноземного інвестування, тощо. До негативних факторів також можна віднести наслідки пандемії COVID-19 у 2020-2021 роках, а пізніше – повномасштабне вторгнення російських військ у лютому 2022 року, що призупинило розвиток української економіки.

Приймаючи рішення щодо інвестування потенційні інвестори звертають увагу на різноманітні інвестиційні рейтинги. Такі рейтинги дають можливість якісно та кількісно оцінити усі можливі ризики, продуктивність інвестицій, термін їх окупності, тощо. На даний момент існує безліч міжнародних організацій, які складають міжнародні інвестиційні рейтинги, до основних можна віднести:

- Рейтинг за індексом інвестиційної привабливості (EBA Investment Attractiveness Index);
- Рейтинг за індексом економічної свободи (Index Of Economic Freedom) [1].

Розглянемо показники індикаторів інвестиційної привабливості України за останні п'ять років у табл. 1:

**Показники індикаторів інвестиційної привабливості України
за 2018-2022 роки**

Показник	Система оцінки	2018	2019	2020	2021	2022
EBA Investment Attractiveness Index	0-мінімальне, 5-максимальне значення	3,085	2,9	2,46	2,73	2,48
Index Of Economic Freedom	0-мінімальне, 100-максимальне значення	51,9	52,3	54,9	56,2	54,1

Джерело: складно авторами на основі [2; 3]

Отже, як видно з таблиці, індекс інвестиційної привабливості України протягом 2018-2020 років погіршувався. На це вплинули не лише наслідки пандемії COVID-19, а й високий рівень корупції, відсутність верховенства права, значний вплив тіньової економіки. Окрім цього існувала загроза припинення співпраці з Міжнародним валютним фондом (МВФ) через невиконання українською стороною своїх зобов'язань, що негативно вплинула на настрої опитуваних директорів. Проте, у 2021 році показник індексу зростає на 0,27 бали в порівнянні з минулим періодом і становить 2,73. Це пояснюється роботою над запуском механізму державної підтримки та супроводження інвесторів відповідно до Закону України "Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні". Його реалізація мала сприяти активізації інвестиційної діяльності в цілому, а також зростанню конкурентоспроможності української економіки на міжнародному ринку [4].

У 2022 році, як і очікувалось, настрої потенційних інвесторів погіршилися. 50% опитаних топ-менеджерів вважають інвестиційний клімат скоріш несприятливим, 37% - вкрай несприятливим, 8% - нейтральним і лише 5% - сприятливим. Окрім цього, протягом наступних шести місяців 32% очікують подальшого погіршення ситуації, а 46% вважають, що інвестклімат не зазнає суттєвих змін. Водночас 22% топ-менеджерів прогнозують покращення ситуації у першій половині 2023 року. Незважаючи на повномасштабне вторгнення 99% компаній Асоціації

планують продовжувати працювати на ринку України у 2023 році, а 63% збираються інвестувати в Україну навіть у воєнний час. Водночас тільки 17% вважають, що новим інвесторам буде вигідно заходити в Україну [5].

Що стосується індексу економічної свободи, то протягом 2018-2021 років ми можемо спостерігати поступове збільшення оцінки за цим показником. Проте, війна внесла свої корективи і у 2022 році Україна отримала оцінку 54,1 бали зі 100 можливих і посіла 130 місце. Це говорить про ненадійний захист майна у приватній власності, нестабільне грошове середовище, високий рівень корупції, тощо.

Оцінюючи сприятливе середовище для інвестицій, потенційні інвестори вивчають макроекономічні показники країн (табл. 2):

Таблиця 2

Основні макроекономічні показники України за 2018-2022 роки

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
ВВП номінальний, млн дол. США	130 832	153 781	155 582	200 090	140 557
ВВП реальний, млн грн	3 083 409	3 675 728	3 818 456	4 363 582	3 865 780
Кількість населення, млн чол.	42,4	42,2	41,9	41,6	41,2
ВВП на душу населення, дол. США	3 095,2	3 659,8	3 725,6	4 834,3	3 415,8
Прямі інвестиції в Україну, млн дол. США	4 455	5 860	-868	6 687	838
Прямі інвестиції з України, млн дол. США	-5	648	82	-198	344
Капітальні інвестиції, млн дол. США	15 670,1	16 895,5	13 760,9	18 247,2	-
ВВП світу, трлн дол. США	86, 46	87,65	85,11	96,51	101,56

Джерело: складено авторами на основі даних [6; 7; 8]

Як бачимо з таблиці, показники валового внутрішнього продукту у довоєнний період зростали. Протягом аналізованого періоду найбільший приріст номінального ВВП спостерігаємо у 2021 році – показник зріс на

44 508 дол. США, або на 28,6% в порівнянні з попереднім періодом. Найбільший приріст ВВП на душу населення припав також на 2021 рік – показник зріс на 1 108, дол. США, або на 29,8%. Після повномасштабного вторгнення спостерігаємо зниження вищезгаданих показників, що говорить про різкий спад добробуту і рівня життя населення.

Що стосується прямих інвестицій, то вони є найбільш бажаною формою капіталовкладень для економік, що розвиваються, тому що вони дозволяють реалізовувати великі проекти; крім того в країну надходять нові технології, нові практики корпоративного управління. [6].

Прямі інвестиції в Україну у 2019 році зросли на 1 405 млн дол. США, а у 2020 році знизилися на 6 728 млн дол. США і становили -868 млн дол. США. У 2021 році значно зросли на 7 555 млн дол. США, що пояснюється зростанням притоку грошових коштів за операціями round tripping, а в 2022 знизилися до 838 млн дол. США. Такі коливання говорять про нестабільну фінансову, політичну ситуацію в Україні, нестабільність валюти, не привабливий інвестиційний клімат загалом.

Рівень капітальних інвестицій зріс у 2019 році на 1 225,4 млн дол. США. Високий рівень інвестиційної активності формувався в умовах продовження реформування економіки, відновлення та збереження відносної макроекономічної стабільності, активізації кредитної діяльності (як вітчизняних, так і іноземних банків), продовження проведення оновлення та модернізації державних інфраструктурних об'єктів, зменшення інвестиційних ризиків та підвищення інвестиційної привабливості. Джерелами росту виступали ресурси сектору нефінансових корпорацій, кредити банків та інших позик, а також кошти населення на будівництво житла, драйверами – переважно підприємства промисловості, а також транспорту, державного управління й оборони [9, с. 1]. У 2020 капітальні інвестиції скоротилися на 3 134,6 млн дол. США (або на 28,2%) і становили 13 760,9 млн дол. Причина – негативні наслідки пандемії

COVID-19, загроза припинення відносин з МВФ. Проте, у 2021 році спостерігаємо значне збільшення показника на 4 486,3 млн дол США (або на 13%).

Варто зазначити, що на інвестиційний клімат держави безпосередньо впливає її інвестиційна безпека. Вона розглядається як складова економічної безпеки і як такий рівень національних та іноземних інвестицій (за умови оптимального їх співвідношення), який здатен забезпечити довгострокову позитивну економічну динаміку при належному рівні фінансування науково-технічної сфери, створення інноваційної інфраструктури та адекватних інноваційних механізмів [10, с. 28]. Для визначення стану інвестиційної безпеки визначимо методики розрахунку її індикаторів та визначимо допустимі значення (табл. 3):

Таблиця 3

Методика розрахунку індикаторів інвестиційної безпеки

Показник	Формула	Значення	Нормативне значення, %
Обсяг прямих іноземних інвестицій до ВВП	$\frac{ПП}{ВВП} \times 100\%$	ПП – прями іноземні інвестиції в Україну;	Поріг 5
Обсяг капітальних інвестицій до ВВП	$\frac{КІ}{ВВП} \times 100\%$	КІ – капітальні інвестиції	0,25
Розмір економіки України у світовому ВВП	$\frac{ВВП \times 100\%}{ВВП_c}$	ВВП _c – світове ВВП	0,15-0,25
Приплив прямих іноземних інвестицій до кількості мешканців	$\frac{ПП}{ЧН}$	ПП – прями іноземні інвестиції в Україну; ЧН – чисельність населення України	Не менше 500 дол. США на 1 особу

Джерело: складено авторами на основі даних [11, с. 49-50; 12, с. 104]

Розрахуємо зазначені показники для України (табл. 4):

Таблиця 4

Індикатори інвестиційної безпеки України за 2018-2022 роки, %

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
Обсяг прямих іноземних інвестицій до ВВП	3,41	3,81	-0,56	3,34	0,60
Обсяг капітальних інвестицій до ВВП	0,10	0,10	0,08	0,09	-

Розмір економіки України у світовому ВВП	0,15	0,18	0,18	0,20	0,14
Приплив прямих іноземних інвестицій до кількості мешканців, дол.	105,07	138,86	-20,71	160,75	20,33

Джерело: складено авторами

Одним із ключових показників інвестиційної безпеки держави є рівень обсягу ППІ до ВВП. Як бачимо з таблиці, цей індикатор у 2018-2019 роках був у межах норми і складав 3,41% та 3,81% відповідно. Незначний ріст у 2019 році пояснюється зростанням ППІ на 31% в той час як ВВП зріс на 17,5%. У 2020 році спостерігаємо різке та значне падіння аналізованого індикатора, адже прямі іноземні інвестиції сягнули свого максимально негативного значення, а саме -868 млн дол. США. У 2021 році ситуація стає кращою і показник підіймається до 3,34%, що на 2,66% більше, ніж у 2022 році коли показник сягнув значення 0,6%. Дана ситуація пояснюється скороченням ППІ через повномасштабне вторгнення і як наслідок – несприятливим інвестиційним кліматом.

Що стосується розміру економіки України у світовому ВВП, то у довоєнний період ми можемо спостерігати тенденцію до збільшення. Максимальної позначки показник досяг у 2021 році, коли склав 0,20% . Саме тоді номінальний ВВП України досягнув свого максимального значення в 200 090 млн дол. США. У 2022 році показник скоротився на 0,06% що говорить про спад економіки нашої держави.

Індикатор припливу прямих іноземних інвестицій до кількості населення, протягом аналізованого періоду, ніколи не досягав межі нормативного значення. Найбільшим він був у 2021 році, коли на 1 людину припадало 160,75 дол. США, а найменшим – у 2020 році, що пояснюється негативним значенням ПІІ. Така тенденція говорить про необхідність покращення інвестиційного клімату України, що в умовах відкритого воєнного конфлікту не просто.

Загалом, провівши аналіз інвестиційного клімату в Україні та причини його змін, можемо виділити такі основні причини несприятливого інвестиційного клімату (рис. 1):

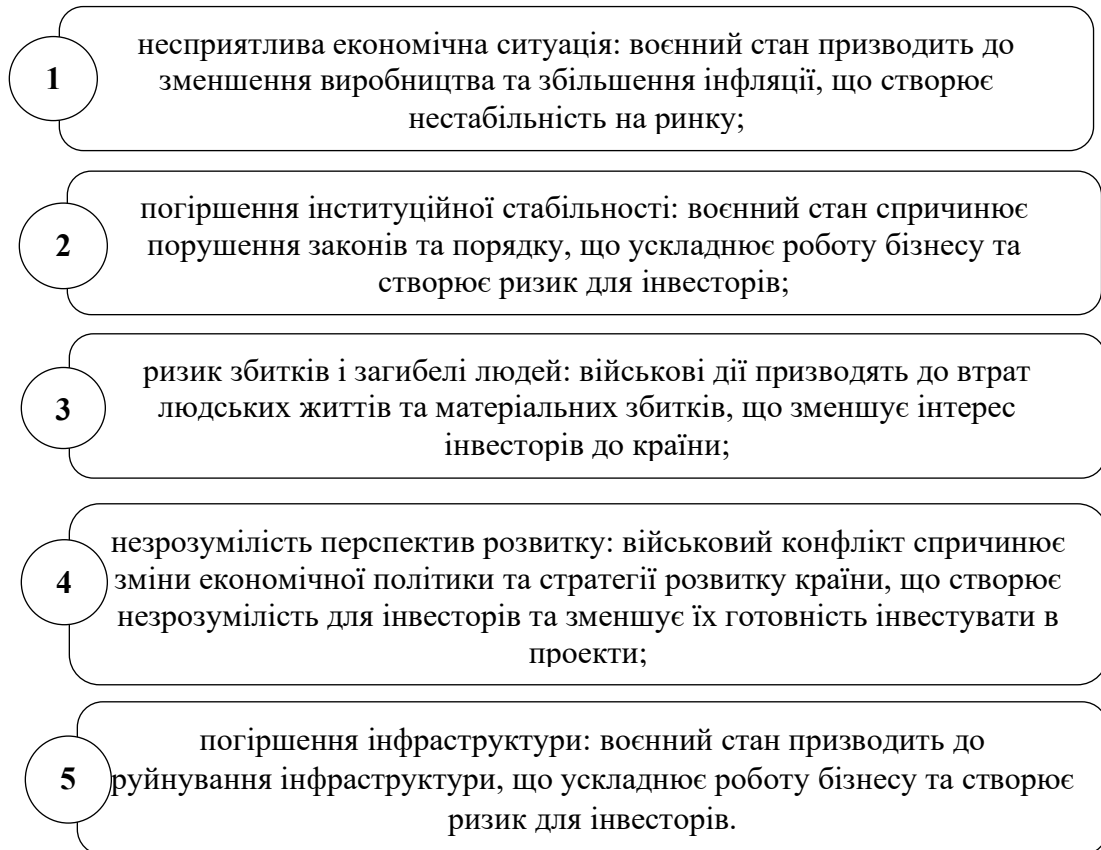

Рис. 1. Проблеми, що негативно впливають на інвестиційний клімат України

Джерело: складено авторами

Та незважаючи на усі труднощі, у липні 2022 року Національною радою з відновлення було розроблено Цільовий План відновлення України. Цей План – унікальна можливість не лише відшкодувати збитки, спричинені війною, а й покращити економічне зростання та якість життя в Україні. Одним із ключових завдань цього плану є сприяння залучення інвестицій і підприємництву [13].

У вересні 2022 року, була представлена інвестиційна програма Advantage Ukraine, яка покликана залучати майбутні інвестиції у 10 галузей (оборонна промисловість, природні ресурси, інновації та технології, тощо). Уже 22 березня 2023 року стало відомо про скерування перших п'яти

інвестиційних проєктів на розгляд Американської корпорації з фінансування міжнародного розвитку (DFC) щодо фінансування та страхування воєнних ризиків. Проєкти стосуються сфер: будівництва, виробництва, e-commerce та житлової нерухомості – загальною сумою \$430 млн [14]. Варто зазначити, що перспективними галузями для інвестування в Україні є:

- сільське господарство (великі земельні ресурси, наша країна – лідер з експорту сільськогосподарських культур);
- металургія (великі запаси залізної руди та коксу, кваліфіковані робочі кадри);
- машино-будівництво (досвідчені висококваліфіковані фахівці, географічне положення, наявність власних розробок).

У жовтні 2022 року було внесено зміни до Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні». Зміни були покликані створити максимально можливі комфортні умови для сприятливого інвестиційного клімату, вони передбачали такі моменти:

- розширення сфер для великих інвестицій (інформації та електронні комунікації, операції з нерухомим майном, виробництво енергоефективних будівельних матеріалів, тощо);
- зменшення розміру значних інвестицій з 20 млн євро до 12 млн євро (зміни покликані залучити до інвестиційного процесу більше коло суб'єктів господарювання великих і середніх підприємств);
- встановлює можливість та часові рамки для доопрацювання поданих інвестором документів та спеціального інвестиційного договору [15].

Передбачається, що Україна стане більш відкритою для міжнародного бізнесу та іноземних інвесторів, адже їх капітал не лише знизить рівень безробіття, сприятиме створенню нових технологічних виробництв, а й

відновить занепавшу економіку. Для поліпшення інвестиційного клімату та більшого заохочення потенційних інвесторів можемо запропонувати такі дії:

- створення та покращення інформаційного забезпечення іноземних інвесторів про можливості інвестування (на прикладі Advantage Ukraine, адже ця ініціатива охоплює не всі можливі галузі);
- реформування законодавства: прийняття низки законів, які не лише захищатимуть потенційних інвесторів, а й будуть сприяти збільшенню прозорості та зниженню корумпованості. Для консультації у цьому питанні можна звернутися до інших країн-членів Європейського Союзу, або до міжнародних організацій;
- сприяння розвитку технологій та науково-дослідних проектів, які можуть знайти своє застосування у воєнний час: виробництво кращих матеріалів для створення військової амуніції, дослідження та створення військової роботехніки для виконання небезпечних завдань, дослідження енергетичних технологій, що можуть бути використані для розробки портативних джерел енергії, тощо;
- зниження податків та спрощення бюрократичних процедур: в умовах воєнного конфлікту, інвестори можуть перевіряти дуже детально умови інвестування, тому зниження податків та спрощення бюрократичних процедур можуть стимулювати їх більш активно інвестувати в країну;
- залучення інвестицій для реконструкції та відновлення інфраструктури: під час війни інфраструктура може бути пошкоджена або знищена, інвестори можуть знайти вигідні проекти для реконструкції та відновлення такої інфраструктури.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Дослідивши показники індикаторів інвестиційної привабливості України, її макроекономічні показники а також розрахувавши індикатори інвестиційної безпеки, можна впевнено сказати, що Україна 2018-2021 років

робила повільні, але впевнені кроки у залученні інвестицій та покращенні інвестиційного клімату. Повномасштабне вторгнення російської федерації має серйозний негативний вплив на інвестиційну привабливість України, адже воно призвело до зменшення капіталізації компаній, скорочення робочих місць, зниження рівня життя населення, руйнуванню логістики, інфраструктури та й усієї економіки України в цілому. Проте, незважаючи на усі перешкоди, на даний момент, наша країна робить усе можливе для залучення інвестиційного капіталу. Серед заходів, які сприятимуть заохоченню інвесторів до інвестування можна виділити: створення інформаційного забезпечення, реформування законодавства, зниження податкового навантаження та спрощення бюрократичних процедур. Тому вважаємо перспективними дослідження, щодо дій, які допоможуть нашій країні бути більш відкритою для міжнародного бізнесу.

Література

1. Інвестиції в Україну та відновлення економіки. Міністерство економіки України. 2023. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=62bfd716-86654a4c-9e2d-6325ba53b3&title=InvestitsiiVUkrainuTaVidnovlenniaEkonomiki> (дата звернення: 17.04.2023)
2. ЕВА: *European Business Association*: веб-сайт. URL: <https://eba.com.ua/en/> (дата звернення: 18.04.2023)
3. The Heritage Foundation: веб-сайт. URL: <https://www.heritage.org/> (дата звернення: 18.04.2023)
4. У першій половині 2021 року в Україні зріс індекс інвестиційної привабливості. *Урядовий портал* : веб-сайт. 2021. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-pershij-polovini-2021-roku-v-ukrayini-zris-indeks-investicijnoyi-privablivosti> (дата звернення: 18.04.2023)

5. Індекс інвестиційної привабливості України відновлюється. *LIGA ZAKON* : веб-сайт. URL: https://biz.ligazakon.net/news/216104_ndeks-nvestitsyno-privablivost-ukrani-vdnovlyutsya (дата звернення: 19.04.2023)
6. Економіка України. *Мінфін* : веб-сайт. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/> (дата звернення: 19.04.2023)
7. Державна служба статистики України : веб-сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 19.04.2023)
8. The World Bank : веб-сайт. URL: <https://www.worldbank.org/en/home> (дата звернення: 20.04.2023)
9. Капітальні інвестиції у I кварталі 2019 року. *Міністерство економіки України* : веб-сайт. URL: <https://www.me.gov.ua/documents/Download?id=36adcef5-9b32-4787-ad8a-a1fa7faef49a> (дата звернення: 20.04.2023)
10. Ліпич Л. Г., Савчук Л. С. Індикатори інвестиційної безпеки держави. *Економічний форум*. 2019. Вип. 3. С. 26-30.
11. Ткаленко С. І. Інвестиційна безпека: теорія, методологія, практика : монографія. Чернігів : ЧНТУ, 2018. 286 с.
12. Ситник Н. С., Репета М. М. Інвестиційна безпека України: стан і перспективи вдосконалення. *Бізнес Інформ*. 2018. №11. С. 100–106.
13. План Відновлення України. *Національна рада з відновлення* : веб-сайт. URL: https://uploads-ssl.webflow.com/625d81ec8313622a52e2f031/62c19ac16c921fc712205f03_NRC%20Ukraine%27s%20Recovery%20Plan%20blueprint_UKR.pdf (дата звернення: 23.04.2023)
14. ADVANTAGE UKRAINE: перші п'ять інвестпроектів взято до розгляду DFC. *Міністерство економіки України* : веб-сайт. 2023. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=9ecb5006-f5f6->

44ef-b587-0a94fdaa6ad3&title=AdvantageUkraine (дата звернення: 24.04.2023)

15. Гарбар С. Війна — не перешкода: уряд ініціює зміни, які сприятимуть поліпшенню інвестиційного клімату в Україні. *European Business Association* : веб-сайт. 2022. URL: <https://eba.com.ua/vijna-ne-pereshkoda-uryad-initsiyuye-zminy-yaki-spryyatymut-polipshennyu-investytsijnogo-klimatu-v-ukrayini/> (дата звернення: 29.04.2023)

References

1. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. Investytsii v Ukrainu ta vidnovlennia ekonomiky [Ministry of Economy of Ukraine. Investments in Ukraine and economic recovery]. Available at: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=62bfd716-86654a4c-9e2d-6325ba53b3&title=InvestitsiiVUkrainuTaVidnovlenniaEkonomiki> (accessed 17 April 2023).
2. EBA: European Business Association. Available at: <https://eba.com.ua/en/> (accessed 18 April 2023).
3. The Heritage Foundation. Available at: <https://www.heritage.org/> (accessed 18 April 2023).
4. U pershii polovyni 2021 roku v Ukraini zris indeks investytsiinoi pryvablyvosti. Uriadovi portal [In the first half of 2021, the investment attractiveness index increased in Ukraine. Government portal]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-pershij-polovini-2021-roku-v-ukrayini-zris-indeks-investicijnoyi-privablivosti> (accessed 18 April 2023).
5. U pershii polovyni 2021 roku v Ukraini zris indeks investytsiinoi pryvablyvosti. Uriadovi portal [The investment attractiveness index of Ukraine is restored. LIGA ZAKON]. Available at:

- https://biz.ligazakon.net/news/216104_ndeks-nvestitsyno-privablivost-ukrani-vdnovlyutsya (accessed 19 April 2023).
6. U pershii polovyni 2021 roku v Ukraini zris indeks investytsiinoi pryvablyvosti. Uriadovyi portal [Economy of Ukraine. Ministry of Finance]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/> (accessed 19 April 2023).
 7. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed 19 April 2023).
 8. The World Bank. Available at: <https://www.worldbank.org/en/home> (accessed 20 April 2023).
 9. Kapitalni investytsii u I kvartali 2019 roku. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy [Capital investments in the 1st quarter of 2019. Ministry of Economy of Ukraine]. Available at: <https://www.me.gov.ua/documents/Download?id=36adcef5-9b32-4787-ad8a-a1fa7faef49a> (accessed 20 April 2023).
 10. Lypych L. H., Savchuk L. S. (2019). Indykatory investytsiinoi bezpeky lerszhavy [Indicators of investment security of Lerzhava]. *Ekonomichnyi forum – Economic Forum*, vol. 3, pp. 26-30.
 11. Tkalenko S. I. (2018) Investytsiina bezpeka: teoriia, metodolohiia, praktyka : monohrafiia [Investment security: theory, methodology, practice: monograph]. Chernihiv : ChNTU. (in Ukrainian)
 12. Sytnyk N. S., Repeta M. M. (2018). Investytsiina bezpeka Ukrainy: stan i perspektyvy vdoskonalennia [Investment security of Ukraine: state and prospects for improvement]. *Biznes Inform – Biznes Inform*, vol. 11, pp. 100-106.
 13. Plan Vidnovlennia Ukrainy. Natsionalna rada z vidnovlennia [Plan for the Restoration of Ukraine. National Recovery Council]. Available <https://uploads-ssl.webflow.com/625d81ec8313622a52e2f031/62c19ac16c921fc712205f03>

_NRC%20Ukraine%27s%20Recovery%20Plan%20blueprint_UKR.pdf
(accessed 23 April 2023).

14. ADVANTAGE UKRAINE: pershi piat investproektiv vziato do rozghliadu DFC. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy [ADVANTAGE UKRAINE: the first five investment projects are considered by the DFC. Ministry of Economy of Ukraine]. Available at: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=9ecb5006-f5f6-44ef-b587-0a94fdaa6ad3&title=AdvantageUkraine> (accessed 23 April 2023).
15. Viina — ne pereshkoda: uriad initsiiuie zminy, yaki spriyatymut polipshenniu investytsiinoho klimatu v Ukraini. European Business Association [War is not an obstacle: the government initiates changes that will improve the investment climate in Ukraine. European Business Association]. Available at: <https://eba.com.ua/vijna-ne-pereshkoda-uryad-initsiyue-zminy-yaki-spriyatymut-polipshennyu-investytsijnogo-klimatu-v-ukrayini/> (accessed 29 April 2023).